

A 3258

Mappe 32
Etipl. 12/2
Årg. 1941
Jfr.

O S L O
12. juli
1941.

Det bekrefter seg at tyskerne har hatt adskillig framgang overfor de russiske tropper under de første krigsuger. Det var dette en måtte vente. Den part som går til angrep, som har initiativet, har alltid en stor fordel. Dessuten skal en huske at den tyske militærmaskin hadde sin fulle kraft, da overfallet på Russland ble innledet. Vi må regne med at tyskernes framstøt vil fortsette - hvor lenge og hvor langt er det ikke mulig å si.

På den annen side er det å legge merke til at tyskerne har møtt mye større motstand enn de hadde regnet med. Ingen ting av det som tyskerne sendte ut meldinger om de første krigsdagene er inntruffet - nemlig at den russiske regjering hadde forlatt Moskva og reist til Sverdlovsk østenfor Ural, at det var indre oppløsning i landet og at veien så å si lå åpen for de tyske tropper. Tyskerne selv måtte ganske snart innrømme at de russiske tropper gjorde hard motstand. I tyske frontberetninger leser en nå ofte at russerne gjør motstand til siste patron, at de fortsetter kampen bak de forreste tyske linjer og at selv sivilfolket deltar i kampene. En kan etter dette regne seg til at de tyske fremstøt koster uhyre ofre. Det er ennå ingen ting som tyder på at kraften i de russiske motangrep er blitt mindre - heller tvert imot.

En kan også gå ut fra at selv om de sentrale deler av Russland blir erobret vil den russiske motstand fortsette lenger innover i landet. Tyskerne må også regne med gerilja-kamper innenfor de områder som de etterhvert besetter med sine tropper. Det er i det hele mye som tyder på at krigen i Russland vil komme til å utvikle seg på samme måten som krigen i China. Russerne vil her ha noen fordeler til som kineserne ikke har. Felles for begge land er de umåtelige avstanner. Russerne har i tillegg til dette den hårde vinter som de tyske tropper vil være lite istann til å tåle. Dessuten har de langt innover i landet - og østenfor Ural - en betydelig storindustri, som stadig vil kunne levere nytt krigsmateriell. Hittil har ingen erobrer vært istann til å ta hele Russland - heller ikke Napoleon. Hitler vil komme til å oppleve det samme.

Imens hamrer de engelske flystyrker løs på den tyske storindustri i vest. Amerika flytter sin våpenmakt østover og er med besettelsen av Island kommet inn i krigssonen. Storbritanien holder stadig Suez og Middelhavet. Vi begynner å få bedre øye på hvordan den siste del av krigen vil arte seg.

Det er grunn til å se med fortrøstning på utviklingen framover.

Rolf Aakervik, Leif K. Nilsen og Liv Kluge, alle kjente medlemmer av A.U.F. er arrestert.

Bjarne Bergan, som har vært fengslet i 3 måneder er løslatt 9.juli.

Vår kamp føres videre. Alle gode normenn tar sin bær i arbeidet for

FRIHET FOR LAND OG FOLK!

Det er viktig å vite at tyskerne har hatt adskillig framgang overfor de russiske tropper under de første krigsuger. Det var dette en måtte vente. Den part som går til angrep, som har initiativet, har alltid en stor fordel. Dessuten skal en huske at den tyske militærmaskin hadde sin fulle kraft, da overfallet på Russland ble innledet. Vi må regne med at tyskernes framstøt vil fortsette - hvor lenge og hvor langt er det ikke mulig å si.

På den annen side er det å legge merke til at tyskerne har møtt mye større motstand enn de hadde regnet med. Ingen ting av det som tyskerne sendte ut meldinger om de første krigsdagene er inntruffet - nemlig at den russiske regjering hadde forlatt Moskva og reist til Sverdlovsk østenfor Ural, at det var indre oppløsning i landet og at veien så å si lå åpen for de tyske tropper. Tyskerne selv måtte ganske snart innrømme at de russiske tropper gjorde hard motstand. I tyske frontberetninger leser en nå ofte at russerne gjør motstand til siste patron, at de fortsetter kampen bak de forreste tyske linjer og at selv sivilfolket deltar i kampene. En kan etter dette regne seg til at de tyske fremstøt koster uhyre ofre. Det er ennå ingen ting som tyder på at kraften i de russiske motangrep er blitt mindre - heller tvert imot.

En kan også gå ut fra at selv om de sentrale deler av Russland blir erobret vil den russiske motstand fortsette lenger innover i landet. Tyskerne må også regne med gerilja-kamper innenfor de områder som de etterhvert besetter med sine tropper. Det er i det hele mye som tyder på at krigen i Russland vil komme til å utvikle seg på samme måten som krigen i China. Russerne vil her ha noen fordeler til som kineserne ikke har. Felles for begge land er de umåtelige avstanner. Russerne har i tillegg til dette den hårde vinter som de tyske tropper vil være lite istann til å tåle. Dessuten har de langt innover i landet - og østenfor Ural - en betydelig storindustri, som stadig vil kunne levere nytt krigsmateriell. Hittil har ingen erobrer vært istann til å ta hele Russland - heller ikke Napoleon. Hitler vil komme til å oppleve det samme.

Imens hamrer de engelske flystyrker løs på den tyske storindustri i vest. Amerika flytter sin våpenmakt østover og er med besettelsen av Island kommet inn i krigssonen. Storbritanien holder stadig Suez og Middelhavet. Vi begynner å få bedre øye på hvordan den siste del av krigen vil arte seg.

Det er grunn til å se med fortrøstning på utviklingen framover.

Rolf Aakervik, Leif K. Nilsen og Liv Kluge, alle kjente medlemmer av A.U.F. er arrestert.

Bjarne Bergan, som har vært fengslet i 3 måneder er løslatt 9.juli.

Vår kamp føres videre. Alle gode normenn tar sin bær i arbeidet for

FRIHET FOR LAND OG FOLK!

OSLO
17. juli
1941.

Styret for Arbeidernes faglige landsorganisasjon - sekretariatet - har 16. juli gjort følgende vedtak:
" Så lenge det ikke er klart hvorvidt det kan regnes med holdbare arbeidsmuligheter for fagorganisasjonen i tiden framover - jvt. sekretariatets brev til Reichskommissar av 30. juni 1941, vil det etter Sekretariatets mening ikke være grunnlag for fagorganisasjonen til å inntre i samarbeid med det nyopprettede direktorat for organisasjonene."

Som man ser følger Landsorganisasjonens ledelse videre den linje som ble trukket opp i brevet til Reichskommissar: Den forlanger sikkerhet for at fagorganisasjonen kan fortsette sitt arbeid som en fri fagbevegelse. Hvis dette ikke blir imøtekommet, nekter den å samarbeide med det av tyskerne opprettede direktorat for organisasjonene i Sosialdepartementet. Det er et modigt stannpunkt, men det er også et sterkt stannpunkt fordi det er i overensstemmelse med hvad hver eneste fagorganisert arbeider tenker og mener - og dessuten i overensstemmelse med hva en hver god nordmann mener. Hva følgene kan bli av dette vedtak fra landsorganisasjonens side vet ingen ennå, men det er iallfall sikkert at hele medlemsstokken hilser denne beslutning med glede og at den står læst og brast med sekretariatet i denne sak.

Grunnen til at sekretariatet fattet dette vedtak er at det ennå ikke er kommet noe svar fra Reichskommissar Terboven på Landsorganisasjonens brev av 30. juni. Det har vært holdt flere konferanser mellom representanter for Landsorganisasjonen og Reichskommissariatet, men representantene for Reichskommissariatet har ikke hatt fullmakt til å gi noe definitivt svar. De arresterte tillitsmenn sitter fremdeles arrestert. Tyskerne og N.S. har villet utpeke deres etterfølgere, men dette har Landsorganisasjonen sett seg bestemt imot og har sagt fra at de arrestertes varmenn automatisk rykker opp i stillingene. Sekretar Erling Olsen - den eneste nazisten som tyskerne og N.S. fikk satt inn i Landsorganisasjonens ledelse ved kuppet den 25. september ifjor er i realiteten, om ikke formelt fratrukket Landsorganisasjonen, og er nå utsett til nestkommanderende i Direktoratet for organisasjonene - i Sosialdepartementet, hvor den nazistiske ordfører i Aker, Stenersen, er utnevnt til sjef.

Brevet fra Landsorganisasjonen til Reichskommissar er nå blitt tiltrådt av samtlige forbund i Landsorganisasjonen. Det gjelder en rekke fagforbund, som teller 20-30.000 medlemmer. Tilslutningen er gitt i særskilte skrivelser til Reichskommissar. I et av fagforbundene Norsk Telegraf- og Telefonforbund, ble det som tidligere meddelt, innsatt en kommissar. Etter at forbundets styre hadde sendt Reichskommissar en bestemt protest mot denne ordning, er det nå meddelt under konferansene med Landsorganisasjonens folk at denne kommissar er trukket tilbake.

De nærmeste dagene vil sikkert bringe en avgjørelse om fagorganisasjonens stilling. I påvente av det som muligens vil komme er det stopp med all kontingentinnbetaling - og hvis tyskerne og N.S. griper inn med makt overfor organisasjonen, vil det bli møtt med masseutmeldelser og oppløsning av organisasjonene. Noen fascistisk fagorganisasjon, noen "arbeidsfront" etter tysk mønster eller noe lignende vil de norske arbeidere ikke finne seg i.

Det er nettopp holdt landsmøte i den store sammenslutningen av norske fiskere - Norges Fiskarlag. Til dette landsmøte sendte N.S. og de tyske myndigheter overløperne Halvard Olsen og Sverre Krogh ledsaget av to tyskere. De skulle særlig påvirke landsmøtet til å slutte opp om den innstilling om fiskeomsetningen som svindleren Harsem har fått istann. Fiskarlaget forkastet enstemmig og uten debatt Harsemkomiteens innstilling og Halvard Olsen og Sverre Krogh holdt på å bli nektet adgang til møtet. Før landsmøtet ble Fiskarlagets sekretar gjennom mange år, ..

Klaus Sunnanå fjernet fra sin stilling, men nazistene må øyensynlig fjerne hele Fiskarlaget skal de kunne bryte motstanden der!

Det norske flagget tales ikke lenger av nazistene. De foretrekker solkors og lakekors! Den konst. statsråd for Justisdepartementet Riisnæs, har nemlig den 30. juni sendt alle funksjonærer i Justisdepartementet en skrivelse, merket fortrolig, hvori han sier fra at han hittil har tolerert at funksjonærene har båret det norske flagget på jakkeoppslaget eller på armen, men - sier han, det er en kjent sak at dette har vært utlagt som tilkjennegivelse av innstilling mot Nasjonal Samling. Etter at Regiment Nordland og den norske legion er opprettet og de menn som har meldt seg der har erklært seg villig til å ofre sitt liv for de norske farger må "enhver kunne innse det umulige og nedverdige i at dette flag eller dets farger fra nå av bæres av andre enn den som deltar i den sanne kampen for sitt fedreland".

En må si at Nasjonal Samling driver det vidt når de kan våge seg til å dekretere at det norske flagg bare skal kunne bæres av dem som har stillet seg til tjeneste for Tyskland, det land som har overfalt og okkupert vårt fedreland.

Det innhentes i disse dager opplysninger om antall kirkeklokker i hver eneste kirke i landet, deres vekt og hvilket metall de er laget av. Ingen er vel i tvil om hva de i tilfelle skal brukes til. Og i dette arbeid har tyskerne hjelp av folk som kaller seg noromenn!

Vi meddelte i forrige bulletin at to av landets biskopper Støren og Maroni samt 5 prester var avskjediget av Kirkedepartementet. Denne avs kjedigelse ble imidlertid gjort om igjen noen dager senere. Det skjedde vistnok etter ordre fra de tyske myndigheter. Grunnen til at avskjedigelsen ble trukket tilbake er ikke kjent.

Det meldes stadig om nye eksempler av korrupsjon i forbindelse med NS. Det siste tilfelle er fra Oslo. Ved Leieårdskontoret i Oslo har Innenriksdepartementet tvunget igjennom at en NS-mann - Thomas Bjørnstad - i strid med alle ansettelsesregler, skal ansettes som kontor-sjef. Herr Bjørnstad mangler alle forutsetninger for å fylle stillingen, idet han overhodet ikke har vært borti kommunal administrasjon tidligere.

Da det ble kjent i Norge den 22. juni at Tyskland hadde gått til krig mot Sovjet-Samveldet vakte det forferdelse hos de tyske soldater her. Det er i løpet av de tre uker som er gått, kommet mange pålitelige rapporter om at de tyske soldater reagerte meget sterkt overfor denne nye utvidelse av krigen. Mange tyske soldater gråt som barn da de ble puttet inn i transporttogene for å føres østover. Enkelte av dem som i stillingsmedfør var kommet i nær kontakt med nordmenn uttalte at de regnet med aldri å se hverken Norge eller Tyskland igjen.

Det er godt kjent at naziinstitusjoner og-firmaer har ytterst vanskelig for å få folk som er kvalifiserte. Et bevis på hvordan stillingen i så måte er, danner en anonym annonse i Aftenposten 10. juli. Gjennom annonsen søktes økonomidirektør til "større institusjon i Oslo" Denne institusjon var - Norsk Rikskringkasting! For om mulig å få noen til å bite på, måtte kringkastingen altså avvertere under "billet merket", sikkert i riktig forståelse av at den ville bli skydd som pesten, hvis den satte sitt navn under.

Walter Fürst, som på grunn av uduelighet er fjernet fra sin stilling i Arbeidstjenesten, har deretter tatt del i ledelsen av den berømte propaganda for legionen. Blandt de mange annonser for den som er offentliggjort, var også en høist gudsbespottelig, om jomfru Maria, Jesus-barnet og seksuell oplysning. Fürst undsa seg ikke for å sende

annonsen selv til det kristelige dagblad Dagen i Bergen. Men Dagen reagerte skarpt mot svineriet og sendte det øyeblikkelig tilbake med melding om, at annonsen ikke ville bli inntatt. Propagandaen i skrift og tale for Legionen falt i det hele fullstendig til jorden og den viste seg ganske virkningsløs selv hirden var det ytterst vanskelig å få med, derom vitner følgende annonse som 10. juli stod i Hamar Arbeiderblad: "Hirdmenn! Gjør Deres plikt for landet, vår bevegelse og vår fører! Slutt opp om Den norske Legion mot bolsjevismen! Innm. Jensson, boks 61. Hamar. Fylkingsføreren". Det har nok ikke vært noen kø der - nei!

Kragerø har opolevet en historie som selv i denne tid hører til de utrolige. Det skulle ansettes kenner i byen og saken ble behandlet i det såkalte byting. Her ble det stor debatt om ansøkerne, men resultatet ble at ordføreren ansatte en o.r.sakf. Hagemann fra Tønsberg. Ansettelsen skulle imidlertid godkjennes av Innenriksdepartementet. Før saken kom så langt ble det imidlertid kjent at herr Hagemann ikke var noe fint papir. Riktignok var han medlem av NS. og for såvidt skulle kvalifikasjonene være i orden. Men da det ble opplyst at han to ganger hadde vært fratatt sin bevilling til å praktisere som sakfører på grunn av uhederlig og vanærendeandel, ble det for meget selv for Innenriksdepartementet. Saken ble så sendt tilbake til Kragerø byting til ny innstilling. Nå anbefalte ordføreren en o.r.sakf. Finn Speilberg, Larvik. Han var NS-mann og var anbefalt både av fylkesmannen og av Vries Hassel i Innenriksdepartementet.

Også denne gang ble det en meget lærerik og morsom debatt i bytinget. Kragerø Blad bringer et utførlig referat av debatten. En representant sa at han ikke vilde ha Speilberg ansatt, men derimot en ansøker fra Kragerø, Harald Halvorsen. Riktignok var han ikke NS-mann, sa han, men Speilberg var også nettopp gått inn i NS for å få stillingen. Overfor den motstann som ordføreren kandidat møtte opplyste ordføreren at saken var behandlet både av NS. kretsfører og fylkesfører. I et nytt innlegg sa ordføreren at "det er ikke jeg som avgjør denne saken, og at jeg ikke vil stille meg i opposisjon til laget, kretsen, fylket og departementet, men være lojal. Splittelse kan jeg ikke være med på. Man må etterkomme de forordninger som blir gitt av de overordnede myndigheter ellers får vi tilstander som ingen er tjent med."

Som en forstår har en ordfører ikke stort å si - tiltross for at etter ansvarsprinsippet skulle det være ordføreren som har ansvaret for kommunen. Debatten endte med at ordføreren utsatte avgjørelsen og besluttet at stillingen skulle avverteres ennå engang.

Redaktør Håkon Hoff fratradte lørdag sin stilling som redaktør av Hamar Arbeiderblad. I sin avskjedsartikkel sier Hoff at det "ikke skjer etter påtrykk fra noe hold. Det skyldes ikke den strid som har stått om bladets vurdering av den nye situasjon i Europa og min egen ringe person. Mer enn noensinne er jeg sikker på at det er riktig å se virkeligheten som den er og det er dette jeg har prøvd å gjøre. - Og da jeg betrakter den politiske utvikling her i landet som fastlagt blir spørsmålet om hvilke slutninger en vil trekke av dette. For min egen del er jeg ikke beredt til å trekke alle de konsekvenser av utviklingen som uavvendelig må melde seg."

Sørgelig at det tok så lang tid for Hoff å nå fram til denne erkjennelse. Og sørgeligt at han ennå kan fastholde som riktig sin vurdering av den nye situasjon i Europa.

Den 1. juli 1941 var følgende aviser godkjent som NS aviser:

Agder Tidens (Kristiansand 6)
Brønnøysund Avis.
Dagsposten (Trondheim)
Den nye Tid (Sarpsborg)

Finmarken (Vardø)
Folketanken Risør
Fjordingen
Gudbrandsdølen
Horda Tidene (Voss)
Harstad Tidende.
Idd og Marker (Halden)
Kongsberg Tidende
Kongsvinger Arbeiderblad.
Laagen (Lillehammer)
Nordhordland
Nordland (Bodø)
Skiensfjordens Presse (Skien)
Stavanger Aftenblad
Vestfinnmark (Honningsvåg)
Vestfinnmark Arbeiderblad (Hammerfest)
Vestlandske Tidende (Arendal)

Forleden dag ble det offentliggjort en forordning om arbeidsplikt. Etter forordningen kan der utskrives arbeidskraft til tiltak som av sosialdepartementet stemples som særlig samfunnsviktige. Det fulle ferlige manuskript som avisene fikk til offentliggjørelse, begynte med en lang innledning om hvorledes det nye styre hadde formådd å avskaffe arbeidsledigheten og hvilke storartede forholdsregler det hadde truffet for å skaffe arbeidskraft til skogbruket og jordbruket. Men så het det videre at der også var ytterst samfunnsviktige yrker som led under mangel på arbeidskraft, og nu var turen kommet til at de skulle få effektiv hjelp. Disse yrker var bygningsfagene og grubedriften. Nu er det noe vi alle vet, bygningsproduksjonen for norsk regning har vært praktisk talt null, iallfall siden siste årsskifte. Det er så å si umulig for nordmenn å få reist et boligbygg i disse tider, fordi det ikke finnes materialer. Selv de viktigste reparasjoner må man la være. Det er altså ikke for nordmennes skyld at man behøver en forordning om adgang til å utskrive arbeidskraft til bygningsfagene. Den er nødvendig ene og alene for å skaffe tyskerne den arbeidskraft de trenger til alle de militær anlegg de har under arbeide. Både grubedrift og bygningsvirksomhet i Norge kan idag betraktes som tysk krigsindustri, og forordningen tar alene sikte på å åpne adgang til tvangs-mobilisering av norsk arbeidskraft til hjelp for die Wehrmacht.

Medlemmene av Nationalteatrets styre, professor Francis Bull, direktør Harald Grieg og direktør Bøtcker er arrestert pany. Dessuten er ordføreren i teatrets representantskap, adv. Jens Michael Lund, arrestert.

Fylkesmennene Nordanger, Hedemark og Lindebrække, Hordaland har sluttet seg til den skrivelse til Reichskommissar som en rekke fylkesmenn har sendt og som vi tidligere har omtalt. I denne skrivelsen protesterer fylkesmennene mot de inngrep som er gjort i deres rett til å ansette funksjonærer utelukkende etter faglige hensyn osv.

Nazi-idrettslederne, E. Reichborn-Kjennerud, "Poppe" Pettersen, Aage Christiansen og Juel Hågensen har meldt seg til Finland og befinner seg nå på Bjølsen skole sammen med den øvrige banden som har meldt seg til den såkalte norske Legion.

O S L O
20. sept.
1941

Unntagelsestilstanden og terroren i Norge har vakt en voldsom oppsikt i alle frie land. Det gjelder ikke minst Storbritanien og Amerika. Skuddene mot Hansteen og Vickstrøm, de menneskelige dommer over kjente nordmenn er dagens samtaleemne og har påvirket den offentlige opinion meget sterkt. I Sverige sat fagkongressen sammen til møte netopp da meldingen kom om overfallet på den norske fagbevegelse. Det kan meddeles at begivenheten har bidratt sterkt til å bestemme Sveriges stilling. Etter dette vil det være umulig for tyskvenlige kretser i Sverige å dirigere landet inn på Tysklands side i verdensoppgjøret. Norge og Sverige vil også i fremtiden fortsette å være gode naboer.

Virkningen blandt den finske arbeiderklasse har sikkert vært den samme, men derfra savner vi ennå pålitelig underretning.

Så tragisk som disse dagene under unntagelsestilstanden har vært for oss alle, kan vi likevel si at ofrene ikke har vært for-gjeves. Skuddene i Norge vil komme til å påvirke det som skal skje i tiden fremover under oppgjøret med naziveldet.

I og for seg var både unntagelsestilstanden og inndragningen av radioapparatene et svakhetstegn for tyskerne og NS. Hvis det hadde gått våre motstandere godt, hadde de ikke behovet å gå til slike forholdsregler. Men netopp fordi de møter den kompakte motstand, har de måttet ty til desperate og ukloke handlinger. Når det norske folk har det vont, er det fordi at de som bekjemper oss har det enda værre.

Vi ber våre lesere være spesielt oppmerksom på at når radioapparatene er blitt borte, og vi kommer til å måtte savne den daglige veiledning fra London, kommer vi opp i en situasjon som gir grunn for alskens rykter. Vi må innstendig henstille at man er forsiktig med å tro på alle de rykter som blir satt i omløp. Det kan komme til å skade oss selv.

Men også denne situasjon skal vi klare å møte, hvis vi har et par enkle retningslinjer for oss. Den nasjonale kampen vi står oppe i, er den største vi har hatt. Vi er innenfor landets grenser svake i forhold til våre motstandere, derfor vil kampen bli vanskelig, og det vil kreves av oss at vi viser omtenkksomhet og tålmodighet. De som har den fulle oversikt over stillingens gang, vil i sin tid gi oss de rette paroler å handler etter, og de vil sikkert bli gitt på en slik måte at vi alle forstår hva det gjelder. I mellomtiden skal vi ikke la oss provosere. Tyskerne er mestre i provokasjon, og deres tyske lakeier vil etterhvert lære kunsten.

Den viktigste retningslinje for oss foreløbig må derfor bli at vi venter, at vi forbereder oss hver på vårt område, og at vi handler klokt og kalt når det rette tidspunkt er kommet.

Alle er klar over at det kan bli vanskelige tider å gjennomleve for oss alle, men om sluttresultatet skal vi ikke behøve å tvile. Tyskland har nå snart mobilisert hele verden mot seg, og det som man i gamle dager pleiet å kalle "krigslykken" vil snart komme til å smu seg. Hittil har tyskerne vunnet mange seire, men de har ikke vunnet seiren. Seiren skal vi vinne, sammen med alle dem som står på samme side som oss i storoppgjøret.

FRIHET FOR LAND OG FOLK